

nis» en la *Legenda Aurea* de Voragine (ed. Graesse, 791.16, que les *VidesR* verteixen lliurement «per ta sabentia nos cuydes enceguar», f^o 240v2).

DERIV.: *Llagui* [doc. de 1309, *AlcM*]: l'*InvLC* troba *lagui* «paresse, nonchalance», no abans de 1354 («de tal *lagui*»), 1379 («sens *laguj* e triga») i altres de 1370, 1384 i 1395; «ab art e ab maneres ne venits --- a no regoneixer los serveis que m'han fets mos bons servidors ---? Ara vull que de 20.000 que li n'he promeses de present a dar, li-n sien dats 50.000 --- e us man que enfre espai de dues hores los haja --- e que li demanets perdó humilment del *lagui* que li havets dat», Eiximenis (*Dotzèn*, § 475, *NCL* vi, 85.19); «lo senyor de la nau deu pagar los mariners encontinent que ells seran tornats --- e açò deu fer sens tot *lagui* e sens tot contrast», *Consolat*, § 94 (Pard., p. 130; de nou § 188, p. 216). Així com *llaguiar* avui s'ha perdut pertot, «*llagui*: demora» és viu encara a Eivissa (PzCabr.).

Llaguiós 'retardat' [3.^a quart S. XIV, *Cròn.* del Cerimoniós], «negligent o *laguiós*», doc. de 1397 (*Inv. LC*). +*Llaguier* = *llaguiós*: «ab aquestes paraules / tornavon tot en faules / le fayt, sí que *laguier* / davon e destorbtor en aycells qui-s clamaven» en el ross. Bernat de So (1315-47), *Vesió* v. 421 (Pagès, *Rom.* LIV, 44). +*Llaguiola* 'toca-tarda' o 'peresós': «ab ell ensempls / ve Figuerola, / gran *llaguiola*, / pareix Vullà,⁴ / tan coixo va / de un negre peu», G. Guerau de Montmajor (Val. 1586, còpia 1780, *RHisp.* xxxiv, 547).

APÈNDIX: *GALIAR*. Mot molt rar en català, però freqüent i vivaç en oc. antic, quasi-sinònim de *laguiar*, del sentit del qual sols es diferencia en el matís de tirar més cap al caire d'«entabonar, ensibornar», i *laguiar* més cap al d'«amoïnar retardant, mortificant». El sol fet d'aparèixer cada un d'ells quasi només en una de les dues llengües bessones i l'altre en l'altra (sense més que una separació semàntica mínima) i coincidir fonèticament, en tot, menys en la posició respectiva dels dos sons consonàntics primers, ja suggereix la idea que en l'origen foren un sol mot: amb una evolució en part poc menys que coincident, i paral·lela en tots els aspectes.

És sabut que de *galiar* s'han donat dues etimologies radicalment contradictòries, la d'Ettmayer (l'latina) i la germànica, en què collaboraren Gamillscheg i Lapesa (*Rom. Germ.* I, p. 376; *RFE* xviii, 117: no impressiona gaire el rigor crític d'aquell ni l'autoritat germanística de cap dels dos). Al capdavant Gamillscheg provava de salvar el vague enllaç etimològic suggerit per Diez (*Wb.*, 606) de l'oc. *galiar* amb el gòt. *dwals* 'foll', impracticable morfològicament puix que l'un és nom i l'altre verb i puix que *-iar* no és sufix occità, ni un sufix romànic aplicable a un radical germànic.

Però Gamillscheg no arreglà res: el suposat ètmon gòt. **DWALIGON* és anòmal i força difícil fonèticament (esperàriem *gga-*, no pas *ga-* en cat. i cast. ant., i amb prou feines es pot justificar la caiguda de la *-g-*, majorment essent de totes tres llengües i sense excepcions, i en un mot tan tardà com un germanisme), i la

flaqueja semàntica d'aquesta etimologia la traeix el mateix Gamillscheg en recórrer a la il·lícita habilitat de falsejar-ne la significació, que no podria ser 'enganyar' com ens diu ell («betrügen») sinó 'enfollir, fer tornar boig': com ell reconeix els únics mots documentats en gòtic són *dwals* 'foll, boig' i *dwalitba* 'bogeria'.

Em guardo de callar que aquesta arrel pertanyé a tots els dialectes germ.,⁵ però pertot si fa no fa amb el mateix sentit;⁶ sens dubte hi ha un verb derivat en algunes llengües de la família que té la forma b-al. ant. *dwellian* 'impedir, detenir' («hindern, aufhalten»), esc. ant. *dwelja* 'ajornar, fer esperar' («verzögern»), fris. ant. *dwelja* 'causar tedi, avorrir', ags. *dweljan*, i Gamillscheg ens diu que en aquest hi ha una variant *dweligan*, amb la *-g-* que necessita per a la seva construcció: no li ho regategem, per més que a penes es trobi en els diccs. com a variant de la forma ben coneguda en *-lian*,⁷ i se'm dirà que justament si partíem d'una base sense *-g-* desapareixeria una de les objeccions que he fet des del punt de vista romànic. Però Gamillscheg es va guardar de partir d'una base germànica amb *-LJAN* per una bona raó! Sabia prou que *-LJAN* només hauria pogut donar un verb romànic en *-lhar* o en *-lir*, mai en *-liar*.

En un mot l'etimologia germànica no s'aguanta per cap peu. Tornàvem a l'error tan repetit pels romanistes nòrdics, de forjar mots germànics imaginaris sense altra base que un pretès ètmon romànic; i a l'abús sovint denunciad del germanisme en romanística (vegeu en aquest diccionari els casos flagrants exposats en els articles *brasa*, *baratar*, *blond*, *crèixens*, *dansa*, *bramar*, *trapa* etc.). Ja se'n devia adonar M.-L., que va suprimir en el *REW*, l'etimologia de Diez (encara en *REW*, 2811).

En tot cas així ho va veure Karl v. Ettmayer (*ZRPb.* XLVII, 1927, 49-60), que va proposar la combinació següent: «*galiador* ve del ll. medieval *galiator*, per via mig-crudita, i aquest es va extraure del ll. tardà *galearius*; finalment partint de *galiador* es va formar el verb *galiar*». Combinació morfològicament tan complicada que si l'aspecte semàntic i les bases lexicals de la idea no són clares i convincents, ningú hi podrà creure. Qui obri un dicc. llatí trobarà només que *galea* és 'casc', 'arma protectora del cap' i *galearii* [S. IV] els servents o escarrassos dels soldats ('escuders', *ὑπαντισταί*, *CGL* vi, 481), secundàriament 'vagabund', 'trapella'. Pensant que sempre és perillós fer gaire cas de les dades del Du Cange, que tan sovint no són més que un reflex tèrbol dels mots romànics que no ens condueix sinó a cercles viciosos, el lingüista exigirà proves més sòlides; però els indicis més antics que es poden rastrear no són gens nets.⁸

En canvi és raonable suposar que el mot ben conegut *laguiar*, mal pronunciat sovint com *galiar*, per metàtesi, i amb una lleu evolució de sentit, es vagi consolidar en llengua d'oc, on se sentia acompanyat de tants mots en *gal-*, de significació més o menys relacionada: *galejar* (les cèlebres *galejado* provençals!), derivat de *gall*; *gala* 'cassanella, objecte surant', amb l'it. *gallare* 'surar'; *gala* i *galant*; *galhart* 'home jactan-